

Ἰδοῦ, ἐλέγομεν ἐγειρόμενοι, ἰδοῦ ὅποια ἔσται ἡ ποίσις τῶν τελευταίων χρόνων· στεναγμός καὶ προσηχὴ ἐπὶ τῶν τάφων, θρηνητικὴ προσδοκία κόσμου, ἐν ᾧ δὲν θά ὑπάρχωσιν οὔτε ἐρίπια οὔτε θάνατος.

Τούτου ὁμως ἐστὶ ζωηροτέραν εἰκόνα εἶδον μῆδ' ἄλλας ἔπειτα, εἰς ὁδοποιρίαν, τινα ἐπὶ τοῦ Λιβάνου. Ζητῶ τὴν ἀδαιανὰ ζωγραφῆσθαι καὶ ταύτην.

Κατέβαινον ἐκ νέου τὰς ἐσχάτας κορυφὰς τῶν Ἀλπεων τούτων· ἤμην ὁ ξένος τοῦ Σετῆς Ἐδέμ, χωρίου ἀραβικοῦ μαρωνιτικοῦ, ἐπηρητημένου ἐπὶ τῆς ὀξυτέρας ἄκρας τῶν ὄρων τούτων, εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὅπου δὲν βλαστανοῦσι πλέον τὰ φυτὰ, καὶ ὅπου τὰ μέρη δὲν εἶναι κατοικήσιμα παρὰ τὸ θέρος. Ο εὐσεβὴς καὶ σεβάσιμος οὗτος γέρον ἐῖχεν ἔλθῃ νὰ με ζητήσῃ μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ τινων ἐκ τῶν ὑπηρετῶν του, μέχρι τῶν περιχώρων τῆς συρικῆς τριπόλεως, καὶ με εἶχεν ὑποδεχθῆν εἰς τὴν αὐτοῦ ἐπαυλιν τῆς Ἐδέμ μετὰ τῆς ἀξιοπρεπειᾶς, τῆς χάριτος τῆς καρδίας καὶ τῆς κομφόρητος τῶν τρόπων, ἃς ἤθελεν ὑποθέσῃ τις ὅτι ἔχει παλαιὸς τις κύριος τῆς ἐποχῆς Λουδοβίκου τοῦ 10'. Δένδρα δλόκληρα ἕκασιν ἐντός τῆς εὐρείας ἐστίας· τὰ πρόβατα, τὰ ἐρίφια, καὶ αἱ ἔλαφοι, ἦσαν ἐξηλωμένα κατὰ σωρούς ἐντός τῶν εὐρέων θαλάμων, καὶ εἰ προαιώνιοι ἀσχοὶ τῶν χρυτῶν οἴνων τοῦ Λιβάνου, φερόμενοι ἐκ τῶν ὑπογειῶν παρὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἔρρεον χάριν ἡμῶν καὶ τῶν μεθ' ἡμῶν. Ἀφοῦ διετρίψαμεν ἱκανὸν χρόνον μελετῶντες τὰ ὁμηρικὰ ταῦτα ἦθη, ποιητικὰ ὡς οἱ τόποι ὅπου ἀπηνητῶντο, ὁ Σετὶ μοι ἔδωκε τὸν πρεσβυτερον τῶν υἱῶν του καὶ ἱκανοῦς Ἀραβὰς ἱππεὶς διὰ νὰ μὴ δδηγήσωσιν εἰς τὰς κείρους τοῦ Σολομώντος, δένδρα περίφημα, κατέχοντα καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη τὸ ὕψιστον μέρος τοῦ Λιβάνου, καὶ ἄτινα σέβονται ἀπὸ αἰῶνων, ἦθη, ὡς τοῦς τελευταίους μάρτυρας τῆς δόξης τοῦ Σολομώντος. Δὲν θὰ τὰς περιγράψω ἐνταῦθα, ἀλλ' ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τῆς ἀξιομνημονεύτου ταύτης διὰ πάντα ξένον περιηγήσεως, ἀππλανήθημεν εἰς τοὺς μυχοὺς βράχων καὶ εἰς πολυαριθμούς καὶ ὑψηλὰς κοιλάδας ἐφ' ὧν διατέμεται πανταχόθεν τὸ ὄρος τοῦτο τοῦ Λιβάνου, καὶ εὐρέθημεν πάραυτα ἐπὶ τῆς ὀξείας ἄκρας ὑπερμεγέθους τοῖχου ἐκ βράχων ἔχοντων ἱκανῶν ποδῶν βάθος, καὶ περιοριζόντων τὴν κοιλάδα τῶν ἁγίων. Οἱ τοῖχοι τοῦ γρανιτώδους τούτου περιτειγίσματος, ἦσαν τοσοῦτον κάθετοι, ὥστε καὶ αὐταὶ αἱ δορυχάδες τοῦ ὄρους δὲν θὰ εὐρισκον ἀτραπὸν, οἱ δὲ Ἀραβῆς μας ὑπερεῶντο νὰ ἔρπωσιν ἐπὶ τῆς κοιτίας καὶ κατὰ γῆς καὶ νὰ κύπτωσιν ἐπὶ τῆς ἀβύσσου καὶ διακρίνωσιν τὸ βάθος τῆς κοιλάδος· ὁ ἥλιος ἐπλησίαζε πρὸς τὴν δύσιν τοῦ εἶχομεν ὁδοπορήσῃ πολλὰς ὥρας καὶ ἐχρειαζόμεθα ἄλλας τόσας καὶ πλειοτέρας διὰ νὰ ἐπονεύρωμεν τὸν ἀπολεσθέντα ἡμῶν δρόμον καὶ φθάσωμεν ἄλιν εἰς Ἐδέμ. Ἀριπύσιμαμεν λοιπὸν καὶ ἐμπιστευόμενοι εἰς ἕνα ἐκ τῶν δδηγῶν μας, ὅστις ἐγνώριζεν ὅχι μακρὸν εἶχεθεν κλίμακα τινα λελαξευμένην πάλαι ποτε ἐν τῷ βράχῳ ὑπὸ μοναχῶν μαρωνιτῶν, ἢ κατοικῶν προαιωνίων τῆς κοιλάδος ταύτης, ἠκολουθήσαμεν χρόνον τινα τὰ ἄκρα τῆς κορωνίδος, καὶ κατέβημεν ἐν τέλει διὰ τῶν δλιεθρῶν ἐκεῖνων βαθμίδων ἐπὶ ὑψώματός τινος ἀπε-

σπασμένου ἐκ τοῦ βράχου καὶ ὑπερκειμένου ὄλου ἐκείνου τοῦ ὀρίζοντος.

Ἡ κοιλάς ἐταπεινοῦτο κατ' ἀρχὰς διὰ κατωφερειῶν εὐρειῶν καὶ ὀλίγων ἀποτόμων κάτωθι τῆς χιόνος καὶ τῶν κέδρων, αἵτινες ἐσχημάτιζον στίγμα μέλαν ἐπὶ τῶν χιόνων τούτων· εὐθὺς δ' ἔπειτα ἀνελλίσσοντο εἰς λειμῶνας χλόης κίτρινωπῆς, ὅποια εἶναι ἡ τῶν ἀκρωρειῶν τῶν Ἀλπεων καὶ τοῦ Ἰούρα καὶ πληθος βυακίων ἀφριζόντων, ἐξερχομένων ἐνθεν καὶ ἐνθεν ὑποκάτωθεν τῆς τηκομένης ἐκεῖνης χιόνος, διηυλάκουν τοὺς χλοηφόρους ἐκεῖνας κατωφερείας καὶ ἤρχοντο νὰ συνενωθῶσιν ὅλα εἰς ἕνα ὄγκον κυμάτων καὶ ἀφροῦ παρὰ πόδας τῆς πρώτης βαθμίδος τῶν βράχων· ἐκεῖ ἡ πεδιάς ἐβυθίζετο ἀμέσως εἰς 400—500 ποδῶν βάθος, καὶ ὁ χεῖμαρρος κατεκυλινοῦτο μετ' αὐτῆς, καὶ ἐκτεινομένη ἐπὶ μεγάλης ἐπιφανείας νῦν μὲν ἐκάλυπτε τὸν βράχον ὡς διὰ πέπλου βευστοῦ καὶ διαυγοῦς, νῦν δ' ἐξεσπᾶτο αὐτοῦ εἰς θόλους ὑψηλοῦς, καὶ καταπίπτων τέλος ἐπὶ βράχων γρανιτωδῶν καὶ ὀξείων ἐπεσπασμένων ἐκ τῆς κορυφῆς, κατασυνετριβέτο ἐπ' αὐτῶν εἰς μύρια βευστὰ βᾶκη καὶ ἀντήχη ὡς αἰώνιος χεῖμαρρος. Ο ἄνεμος τῆς πτώσεως τοῦ ἐφθανε μέχρις ἡμῶν φέρων ὡς ἐλαφρὰν πάχνην τὸν καπνὸν τοῦ ὕδατος ὑπὸ μύρια χρώματα, καὶ παραφέρων αὐτὸν τῆδε κακίσει ἐφ' ὄλην τὴν πεδιάδα ἢ ἐπεκρέμα αὐτὸν δίκην δρόσου ἐπὶ τοὺς κλάδους τῶν δένδρων καὶ τὰς ἄκρας τοῦ βράχου. Προμηκυνομένη δὲ πρὸς ἄρκτον ἡ Κοιλὰς τῶν Ἀγίων ἐκοιλαιετο καὶ εὐρύνετο ἀκόμη περισσότερον.

Ἐπειτα δύο μίλια περίπου μακρὰν τοῦ σημείου ὅπου ἤμεθα τοποθετημένοι, δυο ὄρη γυμνὰ καὶ ὑπὸ σκιῶν κεκαλυμμένα συνεπληοῖζον πρὸς ἄλληλα κλίοντα, ἀφίνοτα μόλις τινῶν πῆλιν ὀδοῦν μεταξὺ τῶν δύο τῶν ἄκρων, ὅπου ἡ κοιλάς ἐχάθετο μετὰ τῶν λειμῶνων τῆς, τῶν ὑψηλῶν τῆς ἀμπέλων, τῶν αἰγείρων τῆς, τῶν κυπαρίσσων καὶ τοῦ γαλακτιώδους τῆς χεῖμαρρου. Ὑπεράνω τῶν δύο μικρῶν ὄρων, ἄτινα συνεσφιγγον αὐτὴν τοσοῦτον, ἐβλεπέ τις εἰς τὸν ὀρίζοντα ὡς τινα λίμνην ἐχουσαν χρῶμα κυανοῦν ἀλλὰ σκοτεινότερον τοῦ κυανοῦ οὐρανοῦ· ἦτο τμαχίον τῆς θαλάσσης τῆς Συρίας, ἣν περιεπλαιεῖτο κόλπος φανταστικός ἄλλων ὄρων τοῦ Λιβάνου. Ὁ κόλπος οὗτος ἦν εἰκοσι λεύγας μακρὰν ἡμῶν, ἀλλ' ἡ διαφάνεια τοῦ ἀέρος ἐδείκνυε αὐτὸν ὡς πρὸ τῶν ποδῶν ἡμῶν κείμενον, καὶ διεκρίναμεν μάλιστα δύο πλοῖα ἰστιοφόρα, ἐκκρημῆ μεταξὺ τοῦ κυανοῦ χρώματος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ κυανοῦ χρώματος τῆς θαλάσσης, ἐμικρυμμένα διὰ τὴν ἀπόστασιν καὶ ὁμοιάζοντα πρὸς δύο κύκλους πλανωμένων εἰς τὸν ὀρίζοντά μας. Τὸ θέαμα τοῦτο τοσαύτην ἐντύπωσιν μᾶς ἔκαμε τὸ κατ' ἀρχὰς, ὥστε δὲν ἐσταματήσαμεν τὸ βλέμμα μας εἰς οὐθεμίαν λεπτομέρειαν τῆς κοιλάδος, ἀλλ' ὅταν ἡ πρώτη θάμβωσις παρήλθε καὶ τὸ βλέμμα μας ἠδυνήθη νὰ διαπεράσῃ τὸν ἐπὶ τῶν ὕδατων ἐπιπολάζοντα ἐσπερινὸν ἀτμόν, σκηνὴ ὄλου ἐτέρας φύσεως ἀνεπαύθη κατὰ μικρὸν ἐνώπιόν μας.

Ἀνὰ πάντα στρόβιλον τοῦ χεῖμαρρου, καθ' ἣν ὁ ἀφροῦς ἄρινε θέσιν τινα εἰς τὴν γῆν, μὴν μαρωνιτῶν μοναχῶν λιθίνη ἐφάνετο ἐπὶ τοῦ βράχου, καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς ἀναθρόσκων καπνὸς ὑψοῦτο εἰς τοὺς ἀέρας μεταξὺ τῶν